

Begroting WWI, eerste termijn SP
Onderdelen wonen en wijken.

Krap honderd jaar geleden begon de geschiedenis van drie Amsterdamse woningcorporaties: de Algemene Woningbouwvereniging, Het Oosten en Patrimonium, respectievelijk van sociaal-democratische, katholieke en protestante kleur¹.

Hoe verschillend hun oorsprong ook was; ze deelden hun verheffingsideaal van de arbeidersklasse.

Dat ideaal ging veel verder dan een fatsoenlijk dak boven ieders hoofd, hoe ellendig de woontoestand in Amsterdam toen ook was.

Gemeenschappelijke activiteiten moesten de sociale samenhang versterken. Er werd samengewerkt met instellingen op het gebied van de gezondheidszorg, om ziekten te bestrijden en een gezonde levenswijze te propageren.

Het was de wijkaanpak avant la lettre.

De staat had met de Woningwet 1901 een stap gezet van de nachtwakersstaat naar de verzorgingsstaat.

Voortaan konden er kwaliteitseisen gesteld worden aan woningen, krotten gesloopt worden, noodzakelijke gronden onteigend.

Woningcorporaties konden goedkope leningen krijgen in het belang van de volkshuisvesting.

Inmiddels zijn we een eeuw verder en zijn veel corporaties financieel rijker, maar moreel verarmd.

Het Oosten, AWW en Patrimonium bestaan niet meer, ze zijn vorig jaar opgegaan in nieuwe megacorporaties.

Schaalvergroting veroorzaakt door neoliberal beleid van de afgelopen 15 jaar.

De goedkope leningen zijn afgeschaft en sinds begin jaar betalen corporaties vennootschapsbelasting over hun sociale activiteiten.

Winstbelasting over je non-profit taak: dat heeft zelfs VVD-minister Dekker nooit aangedurfd!

¹ Alle drie opgericht tussen maart 1910 en februari 1911

Minister van der Laan zei vorige week dat de vennootschapsbelasting "... de potentie heeft om averechts te werken."

Dat is een begin van voortschrijdend inzicht.

Wanneer kunnen we zijn reparatievoorstel verwachten, bijvoorbeeld het beperken van de belasting tot de commerciële activiteiten?

Als gevolg van de invoering van de winstbelasting willen veel corporaties het stelsel te verlaten.

Volgens een aantal topjuristen is dat mogelijk door een lek in de wet.

Minister Vogelaar weigerde hardnekkig om dat lek te dichten.

Deze minister is jurist. Is hij verstandiger dan zijn voorganger?

Oud-minister Vogelaar gaf donderdag in de NRC onomwonden toe dat er vanaf 2011 zwaar bezuinigd wordt op de middelen voor stadsvernieuwing en grotestedenbeleid.

Met name de middelgrote steden en het platteland houden bijna niets meer over.

Dat zijn precies de regio's waar de corporaties ook al zware aanslagen winstbelasting en Vogelaarheffing voor de kiezen krijgen.

Soms zijn dat rijke corporaties die in hun gebied weinig werk aan de winkel hebben, maar vaak zijn het juist arme corporaties met een grote opgave in de buurtaanpak.

Op dit moment betalen arme corporaties buiten de veertig wijken voor rijke corporaties in de veertig wijken.

Kan de minister toezeggen dat aan deze asociale heffing met ingang van 2009 een einde gemaakt wordt?

En kan de minister beloven dat alle gemeenten, ook de kleinere, na 2010 recht houden op stadsvernieuwingsbudgetten die minstens gelijk zijn aan die van de lopende periode?

De minister uitte dacht ik vorige week lichte twijfel over het verschil in behandeling tussen de veertig Vogelaarwijken en de rest van Nederland.

De SP is voor een probleemgerichte aanpak, waarbij alle buurten aanspraak kunnen maken op steun, op basis van: hoe groter de problemen, des te verder wordt de gereedschapskist uitgepakt.

Dan kunnen ook relatief arme corporaties in Stadskanaal, Den Helder, Almelo of Helmond die goede plannen hebben, hulp krijgen.

In de krimpregio's zijn de problemen zeker zo groot als in de grote steden.

Vooral omdat hier nauwelijks mogelijkheden bestaan om geld te verdienen door de verkoop van sociale huurwoningen.

Wanneer komt deze minister met zijn aanpak voor de 400 Van der Laan buurten?

De SP heeft hier twee maanden geleden alvast een voorschot op genomen met voorstellen voor de buurtaanpak.

Ik heb nog een exemplaar van “De Buurt, schaal van de toekomst” meegenomen voor de minister.

Onze voorstellen zijn gericht op alle buurten: in de grote steden, in de middelgrote steden en het platteland, in en buiten de Randstad.

De woningcorporaties slopen volgend jaar bijna 24.000 woningen.

Merkwaardig, want de slechtste woningen zijn te vinden bij de particuliere verhuurders en de goedkope koopwoningen.

Maar die blijven staan!

Betaalbare corporatiewoningen worden gesloopt, terwijl de bewoners er nog graag in wonen, terwijl er voldoende belangstellenden zijn voor vrijkomende woningen en terwijl ze bouwtechnisch niet afgeschreven zijn.

Gisteren stond in de krant dat er binnenkort 118 huurwoningen aan het Rotterdamse Stieltjesplein worden gesloopt, die pas 28 jaar oud zijn.

De huur is 449 euro huur voor 140m² ruimte.

Daar krijg je het uitzicht op de oude hefbrug er nog gratis en voor niets bij. Maar volgens eigenaar De Unie moet dit complex plat, met de volle steun van PvdA-wethouder Karakus.

We hebben de minister vorige week het eerste exemplaar van ons rapport ‘Langs de slooplat’ overhandigd, ik ga ervan uit dat we voor de tweede termijn hierop een eerste reactie krijgen.

Als je sloopt moet je nóg meer bijbouwen om de woningnood op te lossen. In het regeerakkoord staat een bouwdoelstelling van 80.000-100.000 woningen per jaar.

De SP heeft vorig jaar bepleit om een bouwdoelstelling te formuleren uitgaande van het netto-effect op de woningvoorraad. 80.000 woningen bouwen is namelijk een stuk minder spectaculair als er tegelijkertijd 20.000

woningen worden gesloopt. Daar moet wat ons betreft rekening mee worden gehouden.

De minister vond dat toen een interessante gedachte.
Wil deze minister dat vertalen naar een concrete doelstelling?

Het inflatievolgend huurbeleid is een van de pareltjes van dit kabinet. Maar volgend jaar loopt de inflatie op naar 2,75% en inmiddels blijken de verhuurders de huurverhoging bij verhuizing te gebruiken als extra inkomstenbron, wat nu al goed is voor 0,6% extra huurstijging. Samen dus bijna 3,5%!

De SP is voor een all-in plafond voor de jaarlijkse huurstijging + huurstijging bij mutaties.
Is de minister dat met ons eens?

Dan nog twee vragen over de Huurtoeslag.
Een paar jaar terug is gestopt met het preventief toetsen van de redelijke huur van particuliere woningen, voor huurders die aanspraak maken op huurtoeslag.

Dat zou voortaan steekproefsgewijs gebeuren.

De SP voorspelde dat dit de fraude van huisjesmelkers in de hand zou werken.

Klopt het dat de beloofde aantallen voor de steekproef niet gehaald worden door uitvoeringsproblemen bij de Belastingdienst?

En zo ja: is de minister met mij eens dat het in zo'n geval volstrekt onredelijk is om teveel betaalde huurtoeslag bij de huurder terug te vorderen als achteraf blijkt dat een huisjesmelker een huur vraagt boven het wettelijk maximum?

Waarom wordt in dat geval de teveel uitbetaalde toeslag niet teruggevorderd bij de verhuurder?

Dan nog een vraag over €26 miljoen efficiencywinst die de minister inboekt voor vermindering van de fraude met huurtoeslag door de verbetering van de gemeentelijke basisadministratie.

In de eerste versie van de brief die we daarover ontvingen stond de volgende zin: "Als deze reeks echter niet realistisch blijkt te zijn, wordt dekking gevonden door de prijsbijstelling rijksbreed te korten."

Betekent dit dat het risico bestaat dat de huurtoeslagontvangers straks misschien gaan bloeden voor de hobbies van de heer Van Geel en mevrouw Hamer?

Voorzitter, ik kom bij mijn laatste punt, de maatschappelijke controle bij de woningcorporaties.

Daar gaan we het in januari uitgebreid over hebben, maar ik wil toch al enkele vragen stellen naar aanleiding van het gisteren gepubliceerde advies van de commissie Meijering:

- sinds wanneer is het gebruikelijk dat degene die gecontroleerd wordt een vinger in de pap krijgt bij de benoeming van het bestuur van de onafhankelijke toezichthouder?
- vindt de minister het acceptabel dat ook in de toekomst de Raad van Commissarissen zijn eigen opvolgers blijft aanwijzen?
- en vindt de minister het acceptabel dat er in het kader van het nieuwe toezichtstelsel géén afspraken gemaakt worden over de betaling van bestuurders en leden van de RvC?

Afgelopen vrijdag was ik op bezoek bij De Goede Woning in Nijkerkerveen, één van de kleinste woningcorporaties in Nederland. De beheerskosten zijn 80 euro per woning. Ter vergelijking; de beheerskosten bij woningcorporaties bedroegen over 2007 gemiddeld €1206 per woning.

Het bestuur bestaat nog uit vrijwilligers, zij kennen nog al hun huurders. In 2008 moeten zij 330 euro per woning ophoesten aan wijkenheffing en winstbelasting. Terwijl zij alleen maar sociale activiteiten ontplooien. 330 euro is een volle maand huur.

De bestuursleden gaven me een fles Nijkerks Spraakwater mee, zodat ik mijn keel af en toe kon smeren bij het debatteren met de minister.

Voorzitter, ik investeer dit spraakwater op mijn beurt in de minister, zodat hij zijn collega van Financiën de oren van zijn hoofd praten.

Voor mijn part drinken ze hem met zijn tweeën op, als ze daarna een einde maken aan deze onrechtvaardige heffing en winstbelasting!